

PROGRAM REALIZACJI DORADZTWA ZAWODOWEGO

UWZGLĘDNIAJĄCY WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO

BRANŻOWA SZKOŁA I STOPNIA NR 1 SPECJALNA

ROK SZKOLNY 2019/2020

SPECJALNY OŚRODEK SZKOLNO – WYCHOWAWCZY W ZAMOŚCIU

I. WSTĘP

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy (SOSW) w Zamościu obejmuje następujące placówki:

- Przedszkole Nr 3 Specjalne,
- Szkołę Podstawową Nr 11 Specjalną,
- Branżową Szkołę I Stopnia Nr 1 Specjalną,
- Szkołę Specjalną Przystosowaną do Pracy.

Do Ośrodka przyjmowane są dzieci i młodzież na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu: lekkim, umiarkowanym lub znacznym oraz niepełnosprawnościami sprzężonymi – autyzmem, niepełnosprawnością ruchową, z niedowidzeniem lub niedosłuchem. Często przejawiają trudności z komunikacją werbalną i wykazują poważne deficyty w zakresie sfer: samoobsługowej, społecznej, emocjonalnej i poznawczej.

Zadania określone w programie skierowane są do wszystkich uczniów Branżowej Szkoły I Stopnia Nr 1 Specjalnej i dostosowane do ich potrzeb i możliwości psychofizycznych.

II. CELE

Celem ogólnym doradztwa zawodowego w branżowych szkołach jest przygotowanie uczniów do świadomego i samodzielnego planowania kariery oraz podejmowania decyzji i dokonywania zmian decyzji edukacyjnych i zawodowych, uwzględniających poznanie własnych zasobów oraz analizę informacji na temat rynku pracy i systemu edukacji.

III. ADRESACI

Działania związane z doradztwem zawodowym są kierowane do trzech grup adresatów:

- dzieci i młodzież,
- rodziców,
- nauczycieli.

Działania kierowane do dzieci i młodzieży uwzględniając ich potencjał:

- udzielanie porad i konsultacji indywidualnych;
- prowadzenie zajęć grupowych związanych tematycznie z obszarami: poznawanie własnych zasobów; świat zawodów i rynek pracy; rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie;
- planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych;
- realizowanie elementów doradztwa zawodowego na zajęciach przedmiotowych z uwzględnieniem specyfiki danego przedmiotu;
- pomoc w poznawaniu własnych zasobów np. poprzez udział w konkursach, przygotowywanie określonych zadań na zajęcia przedmiotowe, udział w organizowaniu uroczystości i imprez szkolnych;
- angażowanie uczniów w działania na rzecz promocji szkoły;
- organizowanie spotkań z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
- udział w wydarzeniach takich jak np. targi edukacyjne, targi pracy;
- informowanie o ofercie kształcenia po ukończeniu branżowej szkoły – w tym o kwalifikacyjnych kursach zawodowych (KKZ);
- umożliwianie zdobywania dodatkowych uprawnień w trakcie nauki;
- umożliwienie udziału w spotkaniach z absolwentami szkoły – prezentacje ścieżek rozwoju edukacyjno-zawodowego (internat);
- organizowanie spotkań z przedstawicielami różnych zawodów;
- organizowanie wycieczek zawodoznawczych;
- umożliwienie dostępu do informacji edukacyjno-zawodowej poprzez strony internetowe szkoły;
- udostępnianie materiałów multimedialnych (np. gier edukacyjnych, filmów i innych e-zasobów) ułatwiających samopoznanie, podejmowanie decyzji edukacyjnych i zawodowych.

Działania kierowane do rodziców:

- organizowanie spotkań informacyjno-doradczych z doradcą zawodowym w szkole;
- prowadzenie konsultacji dotyczących decyzji edukacyjno-zawodowych uczniów;
- informowanie o targach edukacyjnych i zawodowych;
- udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych (między innymi stroną www szkoły, tablice informacyjne, e-dziennik);
- włączanie rodziców w szkolne działania związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym.

Działania kierowane do nauczycieli, wychowawców, specjalistów:

- umożliwienie udziału w szkoleniach i kursach z zakresu doradztwa zawodowego;
- inicjowanie kontaktów z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
- udostępnianie zasobów z obszaru doradztwa zawodowego;
- wspieranie w realizacji zadań doradztwa zawodowego.

IV. KOORDYNATOR I OSOBY ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ PROGRAMU

W Branżowej Szkole I Stopnia Nr 1 Specjalnej w realizację działań związanych z doradztwem zawodowym zaangażowani są wszyscy członkowie rady pedagogicznej: dyrektor, nauczyciele wychowawcy, nauczyciele, specjaliści (m.in. pedagog, psycholog, doradca zawodowy), wychowawcy internatu, nauczyciel-bibliotekarz oraz pielęgniarka szkolna.

Dyrektor:

- odpowiada za organizację działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracuje z doradcą zawodowym w celu realizacji programu;
- wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu doradztwa zawodowego w szkole a instytucjami zewnętrznymi;
- zapewnia warunki do realizowania w szkole zajęć doradztwa zawodowego;
- organizuje w szkole wspomaganie realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego poprzez planowanie i przeprowadzanie działań mających na celu poprawę jakości pracy placówki w tym obszarze.

Doradca zawodowy:

- systematycznie diagnozuje zapotrzebowania uczniów na działania związane z realizacją doradztwa zawodowego;
- prowadzi zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego;
- opracowuje we współpracy z innymi nauczycielami, w tym nauczycielami wychowawcami opiekującymi się oddziałami, psychologami lub pedagogami, program realizacji doradztwa zawodowego, uwzględniający wewnętrzny system doradztwa zawodowego oraz koordynuje jego realizację;
- wspiera nauczycieli, w tym nauczycieli wychowawców opiekujących się oddziałami, psychologów lub pedagogów, w zakresie realizacji działań określonych w programie realizacji doradztwa zawodowego, uwzględniającym wewnętrzny system doradztwa zawodowego;

- koordynuje działalność informacyjno-doradczą realizowaną przez szkołę, w tym gromadzenie, aktualizowanie i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia;
- realizuje działania wynikające z programu realizacji doradztwa zawodowego, uwzględniającego wewnętrzny system doradztwa zawodowego.

Wychowawcy:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z zakresu doradztwa zawodowego;
- włączają treści z zakresu doradztwa zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów;
- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej;
- współpracują z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej ich dzieci;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- włączają treści z zakresu doradztwa zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów;
- przygotowują uczniów do udziału w konkursach np. zawodoznawczych;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Specjaliści:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- włączają treści z zakresu doradztwa zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów;
- współpracują z wychowawcami klas w ramach realizowania działań z zakresu doradztwa zawodowego dla uczniów;
- włączają się w proces podejmowania przez uczniów decyzji zawodowych (informacje dotyczące ucznia wynikające z pracy specjalisty);
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciel-bibliotekarz:

- współpracuje z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- opracowuje, aktualizuje i udostępnia zasoby dotyczące doradztwa zawodowego;
- włącza się w organizowane przez szkołę i instytucje zewnętrzne wydarzenia z zakresu doradztwa zawodowego.

Pielęgniarka szkolna:

- współpracuje z doradcą zawodowym oraz nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- udziela informacji o kwestiach zdrowotnych ważnych w kontekście zawodów wybieranych przez uczniów;
- organizuje dla uczniów spotkania dotyczące dbania o zdrowie i bezpieczeństwo oraz kształtowania właściwych nawyków – adekwatnych do zawodów wybieranych przez uczniów.

V. CZAS REALIZACJI PROGRAMU

Program realizacji doradztwa zawodowego uwzględniający Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego zaplanowano do realizacji w roku szkolnym 2019/2020.

VI. REALIZACJA TREŚCI PROGRAMOWYCH

Działania zaplanowane na wszystkich etapach edukacyjnych uwzględniają następujące obszary:

- poznanie siebie,
- świat zawodów i rynek pracy,
- rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie,
- planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych.

Tematyka bezpośrednio związana jest z treściami programowymi zawartymi w rozporządzeniu MEN z dnia 12 lutego 2019 r.

Tematy związane z doradztwem zawodowym realizowane są podczas zajęć edukacyjnych, rewalidacyjnych, specjalistycznych.

PROGRAM REALIZACJI DZIAŁAŃ

OBSZAR	RODZAJ DZIAŁANIA	OSOBY ODPOWIEDZIALNE	TERMIN
<p>POZNAWANIE SIEBIE</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zajęcia tematyczne dotyczące analizowania własnych zasobów • Program własny autorstwa E. Świcy „Kształtowanie kompetencji zawodowych i społecznych – program dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim realizowany w klasach I, II, III Branżowej Szkoły I Stopnia” wdrażany w ramach zajęć realizowane w ramach kształtowania kompetencji zawodowych • „U progu kariery zawodowej”. Program własny z zakresu doradztwa zawodowego dla uczniów klasy 3a Branżowej Szkoły I Stopnia nr 1 Specjalnej w Zamościu • Koła zainteresowań na terenie internatu • Zajęcia ze specjalistami • Wycieczki na wystawy, krajoznawczo-turystyczne, itp. • Udział w konkursach, zawodach sportowych • Realizacja projektu „Znajomość siebie – drogą do sukcesu” - konkurs grupowy „Tacy jesteśmy! To lubimy!” (przygotowanie prezentacji multimedialnej na temat zainteresowań i uzdolnień danej grupy uczniów) - zajęcia w klasach z doradcą zawodowym („Moje uzdolnienia, zainteresowania” – 1 godzina, „Wybieram, zmieniam, myślę 	<ul style="list-style-type: none"> • wychowawcy, nauczyciele • M. Gontarz • K. Bartosiewicz • opiekunowie kół zainteresowań • psycholog, pedagog, logopeda, inni • wychowawcy, nauczyciele • wychowawcy, nauczyciele • osoby odpowiedzialne 	<ul style="list-style-type: none"> • I półrocze • cały rok • I półrocze – 10 spotkań • cały rok według harmonogramu • cały rok (w miarę potrzeb) • cały rok według ofert • cały rok według ofert • IX-XI 2019 IX-połowa XI 2019 IX-XI 2019

	<p>pozytywnie” – 1 godzina) - warsztaty dla rodziców („Wspieramy rozwój dziecka i pomagamy osiągnąć cele” oraz przekazanie ulotek informacyjnych „Pomagamy dziecku osiągnąć cele!” i „Wspieramy rozwój dziecka!”) - „Znajomość siebie – drogą do sukcesu” – spotkanie podsumowujące (prezentacja nagrodzonych prac w konkursie „Tacy jesteście! To lubimy!” i wręczenie nagród)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Udział w kampaniach społecznościowych np. ZTU, Postaw na rodzinę • Rozmowy doradczo-wspierające (indywidualne) z uczniem, rodzicami • Zajęcia biblioteczne • Udział w uroczystości, imprezach szkolnych • Prowadzenie spotkań – „Taneczne przerwy” 	<ul style="list-style-type: none"> • wychowawcy, nauczyciele, psycholog, pedagog • doradca zawodowy, psycholog, pedagog, wychowawca • bibliotekarz • osoby odpowiedzialne • W. Witkowska 	<p>IX 2019</p> <p>XI/XII 2019</p> <ul style="list-style-type: none"> • według ofert • cały rok (w miarę potrzeb) • cały rok • cały rok według harmonogramu • cały rok
<p>ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zajęcia tematyczne dotyczące analizy informacji o rynku pracy, możliwościach odbicia stażu, sporządzania dokumentów aplikacyjnych itp. • Program własny autorstwa E. Świcy „Kształtowanie kompetencji zawodowych i społecznych – program dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim realizowany w klasach I, II, III Branżowej Szkoły I Stopnia” wdrażany w ramach zajęć realizowane w ramach kształtowania kompetencji zawodowych • „U progu kariery zawodowej”. Program własny z zakresu 	<ul style="list-style-type: none"> • wychowawcy, nauczyciele • M. Gontarz • K. Bartosiewicz 	<ul style="list-style-type: none"> • I półrocze • cały rok • I półrocze – 10

	<p>doradztwa zawodowego dla uczniów klasy 3a Branżowej Szkoły I Stopnia nr 1 Specjalnej w Zamościu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Realizacja projektu „Znajomość siebie – drogą do sukcesu” - „Zawody wczoraj i dziś”: a) udział w lekcji w Muzeum Wsi Lubelskiej (zapoznanie z dawnymi zawodami) b) organizacja spotkań z przedstawicielami wybranych grup zawodowych: służb mundurowych (np. policjant, strażak) oraz służby zdrowia (np. pielęgniarka, rehabilitant, lekarz, ratownik medyczny) – 2 spotkania po 90 minut każde - wyjście do Centrum Edukacji i Pracy OHP (zainteresowanie młodzieży ofertą staży) <ul style="list-style-type: none"> • Organizacja spotkania z ciekawymi ludźmi • Wycieczki i wyjścia do instytucji wspomagających planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej • Organizowanie spotkań z pracodawcami • Targi pracy 	<p>osoby odpowiedzialne</p> <ul style="list-style-type: none"> • wychowawcy internatu • wychowawcy, nauczyciele • wychowawcy, nauczyciele • wychowawcy, nauczyciele, doradcy zawodowi 	<p>spotkań</p> <ul style="list-style-type: none"> • IX-XI 2019 IX 2019 IX-X 2019 X/XI 2019 • II 2020 • cały rok według ofert • cały rok (w miarę możliwości) • według ofert
<p>RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zajęcia tematyczne dotyczące dalszej kariery zawodowej • Program własny autorstwa E. Świcy „Kształtowanie kompetencji zawodowych i społecznych – program dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim realizowany w klasach I, II, III Branżowej Szkoły I Stopnia” 	<ul style="list-style-type: none"> • wychowawcy, nauczyciele • M. Gontarz 	<ul style="list-style-type: none"> • II półrocze • cały rok

	<p>wdrażany w ramach zajęć realizowane w ramach kształtowania kompetencji zawodowych</p> <ul style="list-style-type: none"> • „U progu kariery zawodowej”. Program własny z zakresu doradztwa zawodowego dla uczniów klasy 3a Branżowej Szkoły I Stopnia nr 1 Specjalnej w Zamościu • Wyszukiwanie ciekawych informacji za pomocą Internetu, książek, czasopism, innych dostępnych źródeł podczas np. zajęć edukacyjnych, bibliotecznych 	<ul style="list-style-type: none"> • K. Bartosiewicz • nauczyciele (bibliotekarz, informatyk) 	<ul style="list-style-type: none"> • I półrocze – 10 spotkań • cały rok
<p>PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO - ZAWODOWYCH</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Program własny autorstwa E. Świcy „Kształtowanie kompetencji zawodowych i społecznych – program dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim realizowany w klasach I, II, III Branżowej Szkoły I Stopnia” wdrażany w ramach zajęć realizowane w ramach kształtowania kompetencji zawodowych • „U progu kariery zawodowej”. Program własny z zakresu doradztwa zawodowego dla uczniów klasy 3a Branżowej Szkoły I Stopnia nr 1 Specjalnej w Zamościu • Realizacja projektu „Znajomość siebie – drogą do sukcesu” - przygotowanie kącika zawodoznawczego (opracowanie informacji na temat ofert zawodów dostępnych dla młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną oraz instytucji wspierających karierę zawodową) • Stawianie młodzieży w obliczu sytuacji zadaniowych podczas wszystkich zajęć zgodnie z możliwościami i potrzebami (obejmując sfery: społeczną, emocjonalną, poznawczą i samoobsługę) dzieci: - planowanie pracy, 	<ul style="list-style-type: none"> • M. Gontarz • K. Bartosiewicz • osoby odpowiedzialne • wychowawcy, nauczyciele, specjaliści, wychowawcy internatu 	<ul style="list-style-type: none"> • cały rok • I półrocze – 10 spotkań • IX-XI 2019 X 2019/2020 • cały rok (na bieżąco)

	- współdziałanie w zespole, - podejmowanie decyzji, - realizacja celów		
--	--	--	--

VII. METODY I FORMY PRACY DORADCZEJ

METODY: analiza przypadku, ankieta, autoprezentacja, burza mózgów, debata „za i przeciw”, dyskusja, kolaż, kwestionariusz, mini-wykład, ocena pracy grupowej, plakat, rozwiązywanie problemów, skojarzenia, filmy, itp.

FORMY PRACY: zbiorowa, grupowa, indywidualna.

VIII. WSPÓLPRACA

Wsparcie merytoryczne dla Branżowej Szkoły I Stopnia Nr 1 Specjalnej stanowią: poradnie psychologiczno-pedagogiczne, Lubelskie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli, biblioteki, Centrum Kształcenia Praktycznego, Centrum Kształcenia Ustawicznego, Powiatowy Urząd Prac, Ochotniczy Hufiec Pracy – mobilne centrum informacji zawodowej, młodzieżowe centrum kariery, pracodawcy, Urząd Miasta Zamość, Ośrodek Rozwoju Edukacji, Stowarzyszenie na Rzecz Integracji z Dziećmi i Młodzieżą Niepełnosprawną „Wszyscy Razem”.

IX. PRZEWIDYWANE REZULTATY (EFEKTY)

Uwzględniając etap edukacyjny oraz możliwości psychofizyczne, dzieci i młodzież po zrealizowaniu zajęć potrafią:

- wymienić zdolności, zainteresowania i umiejętności;
- dokonać adekwatnej samooceny;
- rozpoznać mocne i słabe strony;
- racjonalnie planować ścieżkę edukacyjno-zawodową;
- dostosować się do zmian;
- analizować źródła informacji edukacyjno-zawodowej;
- współpracować w zespole;
- sporządzać podstawowe dokumenty aplikacyjne;

- skutecznie się zaprezentować;
- zachować się asertywnie;
- dopasować kompetencje do zawodu;
- sprawnie się komunikować;
- przewidzieć skutki działań;
- podjąć pracę zawodową.

X. OCENA I EWALUACJA

EWALUACJA

Działania podejmowane w ramach programu zostaną ewaluowane. Celem będzie doskonalenie programu służące dostosowaniu go do potrzeb i możliwości dzieci i młodzieży, potrzeb Branżowej Szkoły I Stopnia Nr 1 Specjalnej lub lokalnego rynku pracy.

Techniki analizy jakościowej programu:

- analiza dokumentacji (dzienniki – tematy zajęć);
- obserwacja poziomu zaangażowania i motywacji uczniów oraz ich zachowań;
- rozmowa doradcza z uczniem, rodzicami (notatki, protokoły z rozmów);
- sprawozdanie z realizacji projektu;
- ankieta dla nauczycieli związana z realizacją zadań.